

Souhrnná teritoriální informace:

Brazílie

Zastupitelský úřad 18. 5. 2022 12:45

Hrubý domácí produkt Brazílie v roce 2021 vzrostl o 4,8 %. Odhad růstu HDP Brazílie na rok 2022 osciluje mezi 0,7 % a 2,5 %.

Veškeré odhady ekonomického vývoje v Brazílii zásadně změnila válka na Ukrajině a těžká energetická a surovinová krize v Evropě. První pololetí roku 2022 ukázalo, že Brazílie se stala vyhledávaným cílem pro zahraniční investice. Pokud bude napětí v Evropě přetrvávat, bude z toho Brazílie stále více profitovat a ze "země budoucnosti" se stane "zemí současnosti" pro investory a pro firmy, které chtějí vyrábět za udržitelných podmínek cen energie a materiálů.

Inflace

Podobně jako v ostatních zemích světa byla v BFR v roce 2021 inflace částečně importována, resp. prosákla z mezinárodního kontextu. Problémy s nedostatkem některých vstupů a růstem cen na světových trzích byly umocněny vnitřním politickým vývojem. V závěru roku 2021 se vyskytovaly v podnikatelském prostředí a v médiích obavy v souvislosti s možným vítězstvím bývalého levicového prezidenta Luly v prezidentských volbách v roce 2022. Nicméně v prvním čtvrtletí 2022 většina nejvýznamnějších investičních a poradenských společností v BFR dospěla k závěru, že trh již „vstřebal“ důsledky možného vítězství jak Bolsonaro tak i Luly a dospěl závěru, že obě tyto varianty jsou přijatelné. Inflace za rok 2021 skončila okolo 10,18 %, ale u některých potravin a pohonných hmot přesahuje daleko tyto hodnoty. Vzhledem k tomu, že Brazílie patří k zemím, které v minulosti již značnou inflaci trpěly, je přirozené, že tento příznak vyvolává obavy. Brazílská Centrální banka reagovala na rostoucí inflaci předvídatelným krokem zvýšení základní měnově politické úrokové sazby (SELIC), kterou v závěru roku 2021 zvýšila na 9,5 %. V květnu 2022 byla základní sazba SELIC zvýšena na 12,75 %.

Zahraniční investice

V rocen 2021 získala BFR FDI ve výši 58 miliard USD. V prvním kvartále roku 2022 začala Brazílie nevidaně profitovat z nepříznivého vývoje v Evropě, kde válka na Ukrajině znejistěla trhy a zdražila suroviny a energie. Významná část světových investorů začala přemísťovat své investice do Brazílie. Jen za 75 dnů roku 2022 získala BFR více než 71 miliard USD zahraničních investic. V roce 2022 zřejmě BFR získá rekordní objem zahraničních investic.

Nezaměstnanost

Za rok 2021 dosáhla nezaměstnanost 12,7 %. Jenže je nutno připomenout, že toto je údaj vztahující se pouze k občanům, kteří měli řádně registrované formální zaměstnání, jež ztratili. Kromě nich přežívá v BFR ještě okolo 65 milionů lidí ve sféře „šedé“ neformální

Základní údaje	
Hlavní město	Brasília
Počet obyvatel	214.388.866
Jazyk	Portugalština
Náboženství	katolíci (50 %), protestanti (31 %), bez vyznání (10 %)
Státní zřízení	Federativní republika, prezidentský systém
Hlava státu	Jair Messias Bolsonaro
Hlava vlády	Jair Messias Bolsonaro
Název měny	Brazílský real
Cestování	
Časový posun	- 4 až (v létě - 5 hodin)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Sandra Lang Linkedsederová
Ekonomický úsek	Ondřej Kašina
Konzulární úsek	Tomáš Loníček
CzechTrade	Jan Michálek
Czechinvest	Jan Michálek
Ekonomika	2021
Nominální HDP (mld. USD)	3 443,60
Hospodářský růst (%)	4,8
Inflace (%)	10,06
Nezaměstnanost (%)	12,7

ekonomiky. Převážně pro ně je určena podpora 400 BRL měsíčně, na kterou byla v rozpočtu BFR na rok 2022 schválena částka 89 miliard BRL pod označením Pomoc Brazílie (Auxílio Brasil).

Zahraníční obchod

Podle předběžných údajů vlády BFR vzrostl v roce 2021 meziročně vývoz o 34 % a dosáhl objemu 280,39 miliardy USD. Dovoz BFR se zvýšil v roce 2021 o 38,2 % a dosáhl objemu 219,39 miliardy USD. Celkově tedy BFR zaznamenala v zahraničním obchodě za rok 2021 kladné saldo ve výši 61,01 miliardy USD.

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu: República Federativa do Brasil, Brazilská federativní republika (zkratka BFR)

Brazílie je demokratická federativní republika s prezidentským systémem. Hlavou státu je prezident, který zároveň stojí v čele vlády. Prezident je volen na čtyřleté funkční období s možností jednoho opětovného zvolení na další, bezprostředně navazující funkční období. Prezident sám jmenuje ministry své vlády.

V čele jednotlivých států federace stojí demokraticky volený guvernér.

Hlavním legislativním orgánem je dvoukomorový Národní kongres, který se skládá z Poslanecké sněmovny a Federálního senátu. Sněmovna má 513 poslanců, kteří jsou voleni na čtyři roky. Senát má 81 členů volených na osm let.

Dne 1. ledna 2019 nastoupil do úřadu demokraticky zvolený prezident Jair Messias Bolsonaro (původně člen konzervativní strany Partido Social Liberal, aktuálně člen Partido Liberal). Obecně se očekávalo, že se vláda prezidenta Bolsonaro bude snažit zemi ekonomicky modernizovat a zejména více otevírat její trh, který až dosud patří k těm nejvíce uzavřeným z hlediska daní, cel a dalších omezení komplikujících dovozy v zájmu anachronické ochrany domácích výrobců. V roce 2019 se uskutečnily některé kroky naznačeným liberálním směrem, avšak pandemie COVID-19 v roce 2020 všechny tyto reformy odsunula na vedlejší kolej. Rok 2022 se nese ve znamení říjnových prezidentských voleb, v rámci nichž se bude J. Bolsonaro snažit o své znovuzvolení.

Složení vlády Brazilské federativní republiky (ke dni 2. 5. 2022):
Ministerstva – ministryně/ministr (strana) Zemědělství a zásobování – Marcos Montes Cordeiro (PSD) Pro občanské záležitosti – Ronaldo Vieira Bento (-) Věda, technologie, inovace – Paulo Alvim (-) Komunikace – Fábio Faria (PSD) Obrana – Paulo Sérgio Nogueira de Oliveira (-) Regionální rozvoj – Daniel de Oliveira Duarte Ferreira (-) Ekonomie – Paulo Guedes (-) Školství – Victor Godoy Veiga (-) Infrastruktura – Marcelo Sampaio (-) Spravedlnost a veřejná bezpečnost – Anderson Torres (-) Životní prostředí – Joaquim Alvaro Pereira Leite (-) Důlní průmysl a energie – Bento Albuquerque (-) Záležitosti žen, rodiny a lidská práva – Cristiane Britto (-) Zahraniční vztahy – Carlos Alberto Franco França (-) Zdravotnictví – Marcelo Queiroga (-) Turistika – Carlos Alberto Gomes de Brito (-) Nejvyšší kontrolní úřad Unie – Wagner Rosário (-) Práce a sociálních věcí – José Carlos Oliveira (-) Úřady (Secretarias) se statutem ministerstev (podřízené prezidentovi): Úřad vlády – Célio Faria Júnior (-) Generální sekretariát vlády – Ciro Nogueira (PP) KPR ředitel civilní části – Luiz Eduardo Ramos (-) KPR Institucionální bezpečnost – Augusto Heleno (PATRI) Další orgány se statutem ministerstva (podřízené prezidentovi): Generální advokatura Unie – Bruno Bianco (-) Prezident Centrální banky – Roberto Campos Neto (-)

1.2 Zahraniční politika země

Brazílie je regionální velmocí, silně ovlivňující země jižní a Latinskou Ameriku. Brazílie má postavení 10. největší světové ekonomiky a prakticky nevýznamnějšího vývozce komodit, které ji permanentně drží na místě významného globálního hráče.

K rozšiřování svého vlivu Brazílie využívá zejména Organizaci amerických států, Unii jihoamerických národů, zónu volného obchodu Mercosur, sdružení BRICS (Rusko, Čína, Indie, JAR) a Společenství portugalsky mluvících zemí (Comunidade dos Países de Língua Portuguesa), někdy zvané Lusofonie. Jde o sdružení devíti států, ve kterých je úředním nebo jedním z úředních jazyků portugalština. Krom Brazílie a Portugalska jsou členy Angola, Guinea-Bissau, Kapverdy, Mosambik, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Východní Timor a Rovnicková Guinea.

Předchozí levicové vlády prezidentů Luly a Rousseffové kladly mimořádný důraz na spolupráci v rámci BRICS, zejména s Ruskem, Indii a Čínou. Prezident Bolsonaro se mnohem více sblížil se Spojenými státy a Kolumbií, s nímž sdílí kritický postoj k Madurově režimu ve Venezuele. Dále zlepšil vztahy s Japonskem, Jižní Koreou, Izraelem a Tchaj-wanem. Zaujal silně protičínský postoj a dostal se do sporu s Ruskem kvůli Venezuele, čímž spolupráci v rámci BRICS značně ochladil. Brazílie se vojensky a diplomaticky angažuje zvláště ve dvou krizových oblastech – ve Východním Timoru a na Haiti.

Brazílie dlouhodobě usiluje o trvalé členství v Radě bezpečnosti OSN a dále usiluje o členství v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

V červnu 2019 EU a země MERCOSUL (Argentina, Brazílie, Uruguay, Paraguay) dosáhly politické shody o budoucí obchodní dohodě. Brazílie byla protagonistou v dosažení této dohody po 20 letech vyjednávání. Nyní probíhají složitá a časově náročná jednání o konkrétních podmínkách dohody.

Anti-globalistická rétorika prezidenta Bolsonara a údajné napomáhání ilegálnímu odlesňování Amazonie zhoršovaly v uplynulých letech renomé Brazílie v některých zemích, zejména zemích EU. Předmětem kritiky je především environmentální politika současné brazilské vlády a některé státy EU aktuálně podmiňují schválení obchodní dohody mezi EU a MERCOSUL konkrétními nápravnými kroky Brazílie v této oblasti.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel (2022): 214,4 mil. Hustota obyvatelstva: 24,4 obyvatel / km² Rozmístění obyvatelstva v rámci teritoria je velmi nerovnoměrné. V městských aglomeracích, které představují 0,63 % rozlohy, žije 84,6 % populace. Obyvatelstvo podle států (2017): São Paulo – 45,09 mil.; Minas Gerais – 21,12 mil.; Rio de Janeiro – 16,72 mil.; Bahia – 15,34 mil.; Rio Grande do Sul – 11,32 mil.; Paraná – 11,32 mil.; Pernambuco – 9,47 mil.; Ceará – 9,02 mil.; Pará – 8,37 mil.; Maranhão – 7,00 mil.; Santa Catarina – 7,00 mil.; Goiás – 6,78 mil.; Amazonas – 4,06 mil.; Paraíba – 4,03 mil.; Espírito Santo – 4,02 mil.; Rio Grande do Norte – 3,51 mil.; Alagoas – 3,38 mil.; Mato Grosso – 3,34 mil.; Piauí – 3,22 mil.; Distrito Federal – 3,04 mil.; Mato Grosso do Sul – 2,71 mil.; Sergipe – 2,29 mil.; Rondônia – 1,81 mil.; Tocantins – 1,55 mil.; Acre – 0,83 mil.; Amapá – 0,80 mil.; Roraima – 0,52 mil. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: 0,77 % Demografické složení: ženy 51,6 %, muži 48,4 % Podíl obyvatelstva: 0 – 14 let: 23,8 % 15 – 24 let: 16,5 % 25 – 54 let: 43,7 % 55 – 64 let: 8,4 % nad 65 let: 7,6 % Národnostní složení: Brazilci – 48,5 % evropského původu, 43 % míšeného původu, 7 % afrického původu, 1 % asijského původu, 0,5 % původní indiánské obyvatelstvo. Náboženské skupiny: Křesťanství 31 % (katolíci 50 %, protestanti, letniční a novodobá letniční hnutí 31 %), ostatní náboženství 8,03 % (tradiční africké 2 %), bez vyznání 10 %. Úřední jazyk: portugálština Ostatní nejčastěji používané jazyky: španělština angličtina Španělština je srozumitelná z důvodu příbuznosti s portugálštinou a komunikace s okolními latinskoamerickými státy. Angličtina je do určité míry rozšířena v obchodních kruzích a mezi mládeží. Znalost cizích jazyků je celkově velmi nízká. Administrativně správní členění: Brazílie je tvořena 26 státy a 1 federálním distriktem s hlavním městem Brasília. Státy: Acre (AC), Alagoas (AL), Amapá (AP), Amazonas (AM), Bahia (BA), Ceará (CE), Distrito Federal (DF), Espírito Santo (ES), Goiás (GO), Maranhão (MA), Mato Grosso (MT), Mato Grosso do Sul (MS), Minas Gerais (MG), Pará (PA), Paraíba (PB), Paraná (PR), Pernambuco (PE), Piauí (PI), Rio de Janeiro (RJ), Rio Grande do Norte (RN), Rio Grande do Sul (RS), Rondônia (RO), Roraima (RR), Santa Catarina (SC), São Paulo (SP), Sergipe (SE), Tocantins(TO).

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Rok 2021 přinesl v BFR ekonomický růst o 4,8 %, což lze hodnotit jako zotavení jejího hospodářství.

Předpovědi růstu HDP na rok 2022 byly vypracovány v době před vypuknutím konfliktu na Ukrajině a před nástupem surovinových a energetických problémů v Evropě. Vývoj globální situace v době uzávěrky této STI ukazuje, že BFR bude významně profitovat ze ztráty konkurenceschopnosti evropských zemí a z obavy investorů. Například americká banka Goldman Sachs doporučuje nyní investovat v Brazílii a jako velmi vhodnou destinaci pro zahraniční investice nyní doporučuje Brazílii rovněž americká společnost Franklin Templeton. V případě Brazílie jsou nyní atraktivní zejména její komodity. Téměř 35 % ze současných zahraničních investic směřuje do důlního průmyslu, okolo 18 % do zemědělství a 12 % do těžby ropy a plynu.

BFR vyváží především suroviny a potraviny: železnou rudu, ropné výrobky, celulózu, kukuřici, sóju, kuřecí maso, hovězí maso a cukr.

Dováží především: průmyslové výrobky, umělá hnojiva, chemické výrobky, trubky a ventily, telekomunikační zařízení, součásti automobilů a automobily.

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023
Růst HDP (%)	1,4	-4,4	4,8	2,5	1,6
HDP/obyv. (USD/PPP)	15 683,40	14 925,70	16 030,00	16 630,00	17 200,0
Inflace (%)	3,7	3,2	10	7,6	4,4
Nezaměstnanost (%)	11,1	14,2	12,7	11,5	10,5
Export zboží (mld. USD)	225,4	209,8	280,4	301,5	313,8
Import zboží (mld. USD)	177,4	158,9	219,4	241,6	259
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	40,5	32,4	61	32,1	24,9
Průmyslová produkce (% změna)	-1,2	-7	4,2	0,5	2
Populace (mil.)	210,2	211,8	214,4	214,8	216,3
Konkurenceschopnost	59/63	56/63	57/64	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	05.VII	05.VII	05.VII	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Deficit státního rozpočtu BFR za rok 2021 ve výši 4,5 % HDP nepředstavuje ohrožení stability brazilské ekonomiky a v porovnání se situací v EU a USA lze konstatovat, že se jedná o udržitelný stav. Deficit v roce 2022 bude o něco vyšší kvůli volbám v závěru roku 2021 a nimi spojenými výdaji populistického charakteru. Nicméně ani v roce 2022 analytici neočekávají alarmující vývoj deficitu státního rozpočtu BFR.

Podle EIU činilo zahraniční zadlužení BFR v roce 2021 136 miliard USD.

Devizové rezervy: 326 miliard USD

FDI 2021: 58 miliard USD

Veřejné finance	2021
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-4,5
Veřejný dluh (% HDP)	81,1
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-28,1
Daně	2022
PO	15 %
FO	Progresivní dle příjmu od 7,5 % až k 27,5 %
DPH	Mezi 17 % až 19 %, luxusní zboží 25 %

2.3 Bankovní systém

Bankovní soustavu upravuje zákon č. 4595/1964. Mezi hlavní instituce, které mají klíčový vliv na fungování bankovní soustavy, patří: Brazilská centrální banka (Banco Central do Brasil), která je vázána na Ministerstvo financí a je výkonným orgánem provádějícím politiku stanovenou Výborem pro monetární politiku. Výbor pro monetární politiku (Comitê de Política Monetária – COPOM) stanovuje tzv. základní úrokovou míru ekonomiky SELIC, je odpovědný za vydávání oběživa, stanovuje podmínky fungování centrální banky, determinuje základní charakteristiku bankovek a mincí, určuje směrnice a normy týkající se směnných kursů a koordinuje národní monetární politiku s investiční politikou vlády; jeho prezidentem je ministr financí. Komise pro kapitálové hodnoty (Comissão de Valores Mobiliários) je podřízena Ministerstvu financí a jejím základním úkolem je regulace kapitálového trhu a dohled nad ním. Brazilská Banka (Banco do Brasil) je komerční bankou, ve které většinový podíl drží federace. Mimo činnost komerční je také zodpovědná za provádění úvěrové a monetární politiky federální vlády pod dohledem Výboru pro monetární politiku. Národní banka pro hospodářský a sociální rozvoj (Banco Nacional de Desenvolvimento Econômico e Social – BNDES) je hlavním nástrojem k provádění investiční politiky federální vlády. Federální stát vlastní následující obchodní banky: Banco do Brasil S.A., Banco do Nordeste do Brasil S.A., Banco do Amazônia S.A., Banco Meridional do Brasil S.A., Banco Regional de Brasília. Jednotlivé státy vlastní své komerční banky, operující pouze na jejich územích. Hlavními komerčními bankami dle bilanční sumy jsou: Itaú Unibanco, Banco do Brasil, Caixa Econômica Federal (CEF), Banco Bradesco, Santander Banespa, ABN Amro a Safra. K významným zahraničním bankám působícím v Brazílii patří Banco Santander, ABN Amro, HSBC, Citibank, Credit Suisse, JP Morgan Chase, BNP Paribas, Deutsche Bank a další. Mezi hlavní pojišťovací ústavy lze zařadit Porto Seguro, AGF Brasil Seguros, Braseg, Paulista Seguros, Itaú Seguros, Paglimar a Marítima Seguros.

K datu uzávěrky této STI stanovila brazilská Centrální banka základní měnově politickou sazbu (SELIC) na 11,75 %.

2.4 Daňový systém

Daňový systém je rozdělen mezi daně, regulační poplatky, správní poplatky, poplatky ze státních zakázek a sociální příspěvky. Je v neustálém pohybu a každoročně zaznamenává úpravy na všech svých úrovních.

Každé české firmě, která chce vyvážet do BFR nebo tam investovat doporučujeme vyhledat odborné daňové poradenství. ZÚ Brasília a GK Sao Paulo mohou pomoci při vyhledání dotyčného poradce.

Základní daně vybírané v Brazílii podle úrovně státní správy: daň vybírá unie: Dovození – Imposto de Importação (II), Vývozní – Imposto de Exportação (IE), Z příjmů – Imposto de Renda (IR), Z průmyslových výrobků – Imposto sobre Produtos Industrializados (IPI), Z finančních operací – Imposto sobre Operações Financeiras (IOF), Z vlastnictví zemědělských pozemků – Imposto sobre Propriedade Territorial Rural (ITR) daně vybírají státy federace a Federální distrikt: Dědická a darovací – Imposto sobre Transmissão Causa Mortis e Doações (ITCD), Z oběhu zboží a služeb – Imposto Sobre Circulação de Mercadorias e Serviços (ICMS), Z vlastnictví motorových vozidel – Imposto sobre a Propriedade de Veículos Automotores (IPVA) daně vybírají obce a Federální distrikt: Pozemková – Imposto Predial Territorial Urbano (IPTU), Z převodu nemovitostí – Imposto sobre Transmissão de Bens Imóveis (ITBI), Ze služeb (kromě těch, které podléhají ICMS) – Imposto sobre Serviços (ISS) Vybírání příspěvků sociálního charakteru na úrovni Unie příspěvek vybírá unie: Příspěvek na financování sociálního zabezpečení (COFINS), Program sociální integrace/Program vytváření majetku státních zaměstnanců (PIS/PASEP), Příspěvek z čistého zisku (CSLL), Dočasný příspěvek z oběhu finančních prostředků (CPMF), Příspěvek na sociální zabezpečení (vybírán z příjmů OSVČ).

Současná vláda slíbila reformu s cílem zjednodušit daňový systém a tím i více otevřít trh. Dosud však tato reforma nebyla uskutečněna.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Hlavními položkami brazilského vývozu do EU v roce 2021 byly otruby, sojový olej, káva, železná ruda, celulóza a soja.

Z EU BFR v roce 2021 dovážela především léčiva pro lidi i léčiva veterinární, automobilové součástky, traktory, insekticidy, herbicidy, hnojiva a chemické výrobky.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z EU (mil. EUR)	30 158,60	31 405,10	32 224,10	27 687,00	33 846,90
Import do EU (mil. EUR)	28 359,90	29 192,20	27 105,90	24 980,50	32 910,90
Saldo s EU (mil. EUR)	-1 798,7	-2 212,9	-5 118,2	-2 706,5	-936

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

V roce 2021 se vývoz ČR do BFR zvýšil o 19,7 %. Brazílie potvrzuje, že je zajímavým trhem pro české firmy.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z ČR (mld. CZK)	5,6	7,5	8,3	7,4	8,8
Import do ČR (mld. CZK)	7	8,1	6,2	4,9	4,9
Saldo s ČR (mld. CZK)	0,9	0,6	-2,1	-2,5	3,9

Zdroj: ČSÚ

Nejvýznamnější položky vývozu ČR do BFR v roce 2021 : 841330 Čerpadla hmot pohon,mazadel pro píst.motory, Kaučuk butadien-styren(SBR),karbox(XSBR), Nakladače lopatové Části,součásti ostatní letounů, vrtulníků, Soupravy kabelů zapalov.pro auta,letadla, Sklo nápojové kalíškové na nožce,ne ze sklokeramiky,ost., Zařízení naklád.strojní,nástavba otoč.o, Části motorů pístových vznět.s vnitř.spalov., Zař.pro autom.zprac.dat,obs.CPU+vstup/výstup jednotku,i kombin., Vypínače elektr.obvodů automatické.

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Hlavní příjemci exportu BFR mimo EU:

Čína (31,28%), USA (11,09%), Argentina (4,24%), Chile(2,50%), Singapur (2,10%), Mexico (1,98%)

Hlavní vývozci do BFR mimo EU:

Čína (21,72%), USA (17,95%), Argentina, Indie (3,07%), Rusko (2,60%)

	2017	2018	2019	2020	2021
Export ze zemí mimo EU (mil. EUR)	152 581,2	165 701,4	155 734,7	150 116,0	204 845,9
Import do zemí mimo EU (mil. EUR)	106 749,3	128 331,5	130 932,1	109 988,5	153 585,1
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	45 831,9	37 369,9	24 802,7	40 127,6	51 260,8

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

FDI: V roce 2021 získala Brazílie 58 miliard USD.

Podle brazilského tisku a brazilského burzovního indexu IBOVESPA získává v roce 2022 BFR rekordní množství zahraničních investic.

Za první kvartál 2022 zahraniční investoři přesunuli do Brazílie 71,06 miliardy reálů (15,45 miliardy USD).

V souladu s údaji brazilské burzy je zmíněný příliv zahraničních investic do Brazílie způsoben konfliktem na Ukrajině a růstem cen energií a komodit v Evropě. Světoví investoři se obávají klesající konkurenceschopnosti výroby v Evropě a přesouvají své investice do zemí, jako je Brazílie.

Například americká banka Goldman Sachs doporučuje nyní investovat v Brazílii, na Blízkém východě a v Africe. Jako velmi vhodnou destinaci pro zahraniční investice nyní doporučuje Brazílii rovněž americká společnost Franklin Templeton. V případě Brazílie jsou nyní atraktivní zejména její komodity.

Téměř 35 % ze současných zahraničních investic směřuje do důlního průmyslu, okolo 18 % do zemědělství a 12 % do těžby ropy a plynu. Podle brazilských i zahraničních poradenských společností hovoří pro investice v Brazílii rovněž její nízké ekonomické propojení s trhy, jako je Rusko a Ukrajina.

Z vhodných podmínek pro investice v Brazílii by mohly těžit i české podniky. V této souvislosti je nutno připomenout, že pro zahraniční firmy, které nejsou kapitálově velmi silné, i nadále zůstávají atraktivní různé kooperace a joint ventures v Brazílii s možností re-exportů.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

V červnu 2019 EU a země MERCOSUL (Argentina, Brazílie, Uruguay, Paraguay) dosáhly politické shody o budoucí obchodní dohodě. Brazílie byla protagonistou v dosažení této dohody po 20 letech vyjednávání. K datu vypracování této STI nadále pokračují jednání vlády BFR a orgánů EU o podrobnostech dohody. Některé evropské země zjevně nejsou nakloněny podpisu FTA s BFR z důvodu obav levnějších zemědělských dovozů do jejich zemí. Proto lze očekávat, že cesta k realizaci FTA bude dlouhá a složitá.

Smlouvy s ČR

Základní dohoda o vědecko-technické spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Brazílské federativní republiky, Brasília, 02.07.1985. Vstup v platnost: 26.01.1990

Smlouva mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Brazílské federativní republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a Protokol, Brasília, 26.08.1986. Vstup v platnost: 14.11.1990

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Brazílské federativní republiky o hospodářské a průmyslové spolupráci, Praha, 12.04.2008. Vstup v platnost: 20.10.2009

Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství Brazílské federativní republiky o spolupráci v oblasti vysokého školství a vědy na léta 2009 – 2011, Brasília, 06.11.2008. Vstup v platnost: 06.11.2008 (platí, čl. 8 – automatické prodloužení na 3 roky, dokud jedna ze stran písemně nevypoví)

Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem cestovního ruchu Brazílské federativní republiky o spolupráci v oblasti cestovního ruchu, Brasília, 27.03.2012. Vstup v platnost: 27.03.2012

Memorandum o přistoupení ČR do brazilského programu stipendií Věda bez hranic, Brasília 25.11.2014

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Brazílské federativní republiky o spolupráci v záležitostech obrany, Praha , 13.09.2010

Smlouva o sociálním zabezpečení, 9. 12. 2020

3.4 Rozvojová spolupráce

ČR neposkytuje v bilaterální rovině Brazílii žádnou formu rozvojové pomoci. Zprostředkovaně se ČR podílela na rozvojové pomoci poskytované EU, která v letech 2007 – 2013 na základě Country Strategy Paper (CSP) pro toto období dosáhla celkové výše 61 mil. EUR. V aktuálním finančním období 2014 – 2020 již Brazílie vzhledem k síle své ekonomiky není způsobilá pro účast na bilaterálních projektech financovaných z rozvojových fondů EU, nicméně EU se stále podílí na různých regionálních a tematických programech.

Jako jediný doporučitelný způsob eventuální rozvojové spolupráce se zemí kontinentálního rozměru a významu, kterou BFR je, lze uvést případy typu „Aid for Trade“, kdy prostředky na rozvojové projekty jsou efektivně napojeny na budoucí zakázky českých firem.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Brazílie je podle velikosti své ekonomiky řazena mezi 7. až 9. místem na světě, dle metodiky hodnocení. Je to 5. největší země na světě a jejich 213,3 milionu obyvatel představuje trh s velkým potenciálem pro absorpci dovozů. V roce 2021 vzrostl HDP BFR o 4,6 % a na rok 2021 se předpokládá růst okolo 2 % HDP. Z hlediska hodnocení BFR coby exportní destinace je významné, že v roce 2021 se zvýšil její dovoz o 38,2 %, zatímco vývoz vzrostl o 34 %. Atraktivita Brazílie jakožto obchodního partnera a místo pro investice, joint ventures a různé kooperace s možností exportu na další trhy dramaticky vzrostla během prvního čtvrtletí 2022 a zejména po vypuknutí konfliktu na Ukrajině. Ten způsobil jak zvýšení cen energií, surovin a celkové výroby v Evropě, tak vedl k prudkému růstu komodit na světových trzích. Brazílie, pouze minimálně závisí na obchodu s Ruskem (0,65 % zahraničního obchodu BFR v roce 2021) a má významné vlastní zdroje komodit. To postavilo BFR nyní na místo velmi zajímavé země pro různé druhy investic včetně těch produktivních. Podle brazilského burzovního indexu IBOVESPA získává v roce 2022 BFR rekordní množství zahraničních investic. Za první kvartál 2022 zahraniční investoři přesunuli do Brazílie 15,45 miliardy USD. To je více nežli celý objem zahraničních investic do BFR za rok 2021. Jako velmi vhodnou destinaci pro zahraniční investice nyní doporučuje Brazílii například americká společnost Franklin Templeton a rovněž banka Goldman Sachs. Téměř 35 % ze současných zahraničních investic směřuje v BFR do důlního průmyslu, okolo 18 % do zemědělství a 12 % do těžby ropy a plynu.

► Perspektivní obor 1

Automobilový průmysl

Brazílie je 8. největším výrobcem automobilů na světě a má 6. největší vnitřní trh k prodeji automobilů. V roce 2021 vzrostla výroba v tomto oboru v BFR o 11,6% a bylo vyrobeno 2,24 milionu automobilů. Tento objem produkce nabízí jak možnosti pro zahraniční dodavatele dílů, tak i příležitosti k přímým zahraničním investicím do výrobních kapacit v BFR. Navzdory objektivním ekonomickým problémům Brazílie činí tento obor perspektivním skutečnost, že na brazilský trh se nevztahuje většina restriktivních opatření, která v blízké budoucnosti vážně ohrozí tradiční výrobu automobilů v Evropě. Tím význam BFR jakožto odbytiště pro automobilové součástky i pro investice dále poroste.

► Perspektivní obor 2

Obranný průmysl

Význam brazilského obranného průmyslu se opírá o pevné postavení ozbrojených sil v současné brazilské demokracii, kde jsou vnímány jako nestranný garant národní bezpečnosti a svrchovanosti. Silnému postavení ozbrojených sil odpovídají poměrně velké výdaje ze státního rozpočtu na jejich vybavení. Státní rozpočet BFR na rok 2022 byl sice schválen jako úsporný, nicméně největší část prostředků ze všech resortů získala obrana ve výši 8,8 miliardy BRR (2,26 miliardy CZK). V roce 2019 a 2020 získala bilaterální spolupráce v oblasti obranného materiálu novou dynamiku, která však byla přibrzděna pandemií COVID-19. Lze předpokládat, že v roce 2022 bude možno navázat na chystané projekty a zvýšit nejen export českých firem do BFR, ale rovněž najít možnosti investic a lokalizace licenční výroby našich podniků v BFR.

► Perspektivní obor 3

Zemědělství

Význam zemědělství pro státy, které mají zájem exportovat do BFR, vyplývá zákonitě z narůstající produkce brazilského zemědělství a jeho zvyšujícímu se podílu v HDP. Agrokomplex se podílel v roce 2020 na tvorbě HDP BFR 26,6 % a podle odhadů za rok 2021 se tento podíl dále zvyšuje. Podíl agrokomplexu na brazilském vývozu se pohybuje kolem 48 %. Tato rostoucí závislost BFR na výkonu zemědělství však rovněž vyvolává rostoucí potřebu dovozů. Příležitosti jsou zejména v oblasti zemědělských strojů, technologií pro agrokomplex a rovněž například v oboru vakcín.

► Perspektivní obor 4

Letecký průmysl

Dodávky českých podniků pro brazilský letecký průmysl se umísťují mezi třemi nejdůležitějšími statistickými položkami našeho vývozu do BFR. V posledních letech a zvláště od začátku pandemie COVID-19, soustavně klesala konkurenceschopnost a produkce brazilského průmyslu. Z tohoto negativního trendu lze vydělit průmysl automobilový a letecký. V oblasti leteckého průmyslu si Brazílie uchovává vysokou úroveň vývoje a kvality. Příležitosti pro české firmy z tohoto oboru jsou nejen v přímých dodávkách pro stavbu větších letounů, které již úspěšně probíhají, ale ukazují se nové možnosti, například v oblasti bezpilotních letounů a dronů. Příležitosti existují i k vývozu menších sportovních letounů a kluzáků.

► Perspektivní obor 5

Potravinářský průmysl

Český potravinářský průmysl je v Brazílii spojen zejména s výrobou piva. V poslední době se ukazuje, že existují příležitosti k prodeji technologií ke stáčení a balení piva k prodeji. Jako daleko nejperspektivnější zákazník pro české technologie je jeví segment brazilských malých pivovarů a mikro pivovarů. V současnosti je v provozu v Brazílii okolo 1.400 mikro pivovarů a tento segment dynamicky roste a generuje poptávky po nových technologiích.

Mezi obory, které mají na brazilském trhu exportní příležitosti, patří potravinářský průmysl. Z hlediska toho, jak je v Brazílii vnímána Česká republika, lze identifikovat komparativní výhodu českých výrobců technologií na výrobu a stáčení piva. Nejvíce perspektivní bude trh technologií pro malé pivovary a mini pivovary, protože to je oblast, kde výroba v uplynulých 5 letech rostla nejvíce. Zatímco s brazilským průmyslovým pivem z velkých pivovarů je obtížné soutěžit z hlediska ceny, potom mikro pivovary se jednoznačně staly módním jevem. Momentálně je v provozu v BFR okolo 1.400 mikro pivovarů a další mají prostor ke vzniku, protože spotřeba piva roste. To je pozoruhodný rozvoj v porovnání s faktem, že v roce 2015 existovalo v BFR pouze 332 mini pivovarů. Mění se rovněž struktura poptávky, kdy přibývá zákazníků se zájmem o zajímavá piva originální chuti z mikro pivovarů. Výroba piva v BFR v roce 2020 dosáhla 13,3 miliardy litrů. 85,6 % mini pivovarů pracuje ve státech Jihu a Jihovýchodu Brazílie, kde je rovněž nejvyšší poptávka po těchto druzích piva. Vývoj

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Tak jako v případě mnohých jiných vzdálených (a to nejen geograficky) zemí, není ani Brazílie zemí, ve které by se dalo očekávat navázání obchodních kontaktů či realizace obchodních případů pouhým zasláním elektronické nabídky a firemní prezentace vytipovaným firmám z oboru.

V případě zájmu o brazilský trh je nutno počítat s určitou počáteční investicí, dlouhodobým úsilím a nutností být často na trhu fyzicky přítomen. Z hlediska rozdílů ve vzorcích kulturního chování je nutno vždy mít na zřeteli, že Brazilci jsou národ hrdý na velikost a význam svojí země.

Brazílie je státem kontinentálních rozměrů, federací, která spojuje 26 států a Federální distrikt. To s sebou přináší velkou rozmanitost v kulturní specifičnosti jednotlivých států.

4.2 Oslovení

Nejvhodnější je vyhledat místního zástupce.

Spolupráce s místním zástupcem je velice rozšířenou formou průniku na trh zejména u zboží, které má větší počet zákazníků. Brazílské podniky (zejména státní) zpravidla vyžadují, aby měl dodavatel místního zástupce, se kterým pak komunikují. Jednacím jazykem je pak výhradně portugalská. Požadavek na místního zástupce se objevuje pravidelně v soutěžních podmínkách, v nabídce musí být doloženo jeho jmenování a oprávnění jednat za dodavatele. Činnost zástupce znalého místních podmínek je velmi důležitá pro doplnění informací o potřebném technickém vybavení, přizpůsobení výrobků brazilským normám a homologačnímu procesu a vysvětlení řady právních, obchodních a technických požadavků vypsání tendrů. Vzhledem ke komplexnosti a nepřehlednosti legislativy je místní zástupce v některých případech téměř nezbytností pro úspěšné absolvování celního řízení a výpočtu daní souvisejících s dovozem, potažmo konečné prodejní ceny. Mimoto je přítomnost kvalitního zástupce v teritoriu jedním z předpokladů pro získání kvalitních informací o trhu, včetně udržování stálého kontaktu se zákazníky.

Mezi vhodné způsoby navázání úvodních kontaktů s teritoriem bezesporu patří návštěva specializovaných veletrhů, kterých se v Brazílii, zejména v São Paulo, každoročně konají stovky a jejichž význam mnohdy přesahuje samotnou zemi, protože se jedná o největší akce svého druhu v rámci celého jiho - nebo dokonce latinskoamerického subkontinentu. Osobní účast umožňuje nejen získání základních informací o trhu a případné konkurenci, ale i velmi přínosný kontakt s místní podnikatelskou mentalitou a zvyklostmi.

Důležitou součástí komunikace s brazilskými partnery (obou pohlaví) je respekt a přesná znalost jejich pracovních zařazení úrovně a titulů. Již byla zmíněna výhoda znalosti portugalského, významné je rovněž znát a respektovat rozdílnosti v oslovení mezi portugalskou brazilskou a portugalskou. V Brazílii se méně užívá tykání.

4.3 Obchodní schůzka

Brazilští partneři rádi jednají při pracovním obědě nebo večeři. Pro českou firmu začínající v BFR je důležitý vhodný výběr restaurace, která by měla mít určitou úroveň prestiže.

Pracovní obědy a večeře je zvykem uskutečňovat později než u nás. Například obědy od 13.00 nebo 13.30, večeře i po 20.00 hodin.

Pro jednání v kancelářích platí běžné zvyklosti.

Brazilci bývají srdeční, záhy se používá křestní jméno. Důležité je nezanedbat před skutečným jednáním dostatečný „small talk“.

Brazilci povětšinou bývají dobří obchodníci. Ale velmi důležité je pro ně osobní charisma partnera a vzniklé sympatie.

Spěchat příliš přímočaře k hlavnímu obchodnímu jednání může být kontraproduktivní.

Náboženské překážky prakticky neexistují. Vzhledem k pestré škále barev pleti Brazilců je nutné vyhnout se jakýmkoliv náznakům rasové povýšenosti.

Jednání mohou být dlouhá, zvláště v případě pracovního oběda nebo večeře. Spěch není doporučitelný.

Brazilci jsou srdeční a oceňují stejné emoce u partnerů. Na jihu BFR ve státech se silnou německou kulturní stopou může však být vhodná vyšší úroveň formálnosti.

Při obchodních jednáních se běžně konzumuje alkohol.

V oblečení platí běžné evropské standardy. V nejteplejších oblastech (Amazonie, Nordeste) lze při vysokých teplotách přizpůsobit oblečení na úroveň Smart Casual.

Není vhodné zvát partnera domů poprvé. Po bližším seznámení však takové pozvání velmi ocení.

4.4 Komunikace

Brazilci bývají přesvědčeni (podobně jako obchodníci z ČR) že ovládají angličtinu. V skutečnosti je dobrá znalost angličtiny obvyklá jen u největších firem a podniků.

Pokud tedy zahraniční zájemce o obchod neumí portugalsky, pak je vhodné mít tlumočníka. Znalost portugalštiny je však při jednání zásadní výhodou.

Pokud se týká komunikačních tabu, lze zmínit, že je vždy vhodné se vyhnout tématům souvisejícím s rasismem a kritice enviromentální a zahraniční politiky BFR.

Osobní jednání je v BFR daleko neúčinnější.

Brazilci při jednání citlivě vnímají charisma zahraničního partnera. „Sucharský“ přístup ani přehnané sebevědomí nevedou k dobrým výsledkům.

4.5 Doporučení

Chtějí-li se české podniky prosadit v Brazílii, musí k zemi, její kultuře a obchodním zvyklostem, přistupovat s respektem a pokorou. Různorodost a nekonečná pestrost Brazílie se projevuje ve všech oblastech, včetně obchodu a souvisejících služeb. V Brazílii najdeme jak velmi vyspělé oblasti, které snesou plné srovnání s nejrozvinutějšími státy světa, tak i místa, která budí dojem, že zde ekonomický vývoj ustrnul v dobách dávno minulých. Proto je Brazílie zemí, jejíž trh je nutno zpravidla zpracovávat na regionální bázi, vždy s ohledem na reálné podmínky v konkrétním místě. Mezi faktory, které výrazně ovlivňují úspěšnost prodeje, patří kromě ceny, kvality a obalu zejména osobní přítomnost při úvodních jednáních a schopnost vést jednání v portugalské (přímo nebo s tlumočnickem). Pokud není možno jednat v portugalské, doporučuje se spíše angličtina před španělštinou, nicméně vše záleží na předchozí dohodě obou stran. Brazilští partneři mají potřebu časté komunikace, které je vhodné vyhovět. Kulturní zvyklosti velí udržovat i občasná neformální setkání. Jestliže intenzivní kontakt ze strany zahraničních firem není, mohou si to brazilští partneři vysvětlovat jako nedostatek zájmu.

Obrňte se trpělivostí a mějte pro všechny případy vždy velkou časovou rezervu. Nespěchejte a živě se zajímejte o věci, které s obchodem zdánlivě nesouvisejí. Rozhodně je nepodceňujte. Brazilští byznysmeni jsou seriózní a rozlišují kvalitu. Pokud mluvíte portugalsky, máte zásadní výhodu. Dlouhodobě pečujte o osobní vztahy. Vystupujte příjemně a sebevědomě a dbejte na formální znaky, jako je oděv nebo způsob vyjadřování. Jednání často probíhá při společném obědě či večeři. Pozvání neodmítejte! Překvapte hostitele drobnou pozorností, ocení to. Důležitou roli hraje hierarchie uvnitř společnosti – i o méně důležitých věcech často rozhoduje většinou jen úzká skupina vedení, respektive majitel. Brazílie trpí řadou problémů (korupce, složitá neefektivní byrokracie, atd.).

4.6 Státní svátky

1. leden – Nový rok březen

Karneval (proměnlivé datum) duben

Velikonoce 21. dubna

Tiradentes (národní hrdina)

I. květen Svátek práce červen

Corpus Christi (proměnlivé datum)

7. září – Den brazilské nezávislosti

12. října – Panna Marie z Aparecidy

2. listopadu – Památka zesnulých

15. listopadu – Vyhlášení republiky

24.-25. prosince – Vánoční svátky

31. prosince – Silvestr

V době karnevalu (proměnlivé datum v únoru/březnu) je doporučitelné neplánovat okolo tohoto data žádná jednání ani akce. Kromě výše uvedených oficiálních svátků se také slaví významné dny v rámci jednotlivých států federace (např. založení São Paula, apod.).

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Brazílie patří z hlediska exportérů k nejsložitějším trhům na světě.

Tradičně existuje skrytý protekcionismus, který chrání domácí výrobu, ale rovněž již naladěné vztahy s velkými zahraničními partnery. Až na některé výjimky je pro naladění úspěšného udržitelného vývozu do BFR nutno počítat s velkými investicemi a dlouhodobou přípravou.

Pokud se týká obchodní svobody, uvádí respektovaný žebříček Index of Economic Freedom 2021 (The Heritage Foundation), že Brazílie je až na 143. místě na světě v úrovni svobody obchodu a podnikání. V rámci Latinské Ameriky je svoboda pro obchod v Brazílii hodnocena až na 24. místě, dokonce až za Nikaragou. V roce 2021 se stav svobody obchodu a podnikání v Brazílii dále zhoršil, zvláště v oblasti vymahatelnosti práva, vlastnických práv a v oblasti daňové.

Charakteristickým znakem exportu do Brazílie je složitá celní procedura, kterou musí jménem dovozce ze zákona vykonávat celní deklarant (despachante aduaneiro) s licencí. Celní procedura je v porovnání s ostatními zeměmi, kde se odbavení počítá na hodiny, kalkulována v mnohem delších časových jednotkách, přičemž v případě, že dovozce není schopen dodat všechny požadované dokumenty, se může protáhnout i na mnoho týdnů. Zároveň náklady na celní a přístavní poplatky jsou až o 50 % vyšší, než je ve světě obvyklé a v případě kontejnerů jsou dokonce násobkem nákladů v evropských přístavech. Náklady na jiný druh přepravy zboží jsou však ještě vyšší, ať už se jedná o dopravu silniční či leteckou.

Dovozy podléhají celnímu režimu, který je dán celním sazebníkem integračního seskupení Mercosul – Tarifa Externa Comum (TEC).

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Tak jako v případě mnohých jiných vzdálených (a to nejen geograficky) zemí, není ani Brazílie zemí, ve které by se dalo očekávat navázání obchodních kontaktů či realizace obchodních případů pouhým zasláním elektronické nabídky a firemní prezentace vytipovaným firmám z oboru. V případě zájmu o brazilský trh je nutno počítat s určitou počáteční investicí, dlouhodobým úsilím a nutností být často na trhu fyzicky přítomen.

Mezi nejvhodnější způsoby navázání úvodních kontaktů s teritoriem bezesporu patří návštěva specializovaných veletrhů, kterých se v Brazílii, zejména v São Paulo, každoročně konají stovky a jejichž význam mnohdy přesahuje samotnou zemi, protože se jedná o největší akce svého druhu v rámci celého jiho nebo dokonce latinskoamerického subkontinentu. Osobní účast umožňuje nejen získání základních informací o trhu a případné konkurenci, ale i velmi přínosný kontakt s místní podnikatelskou mentalitou a zvyklostmi.

Nejvhodnějším způsobem vstup na trh je místní zástupce. Podmínky pro vedení prodejních zástupců na brazilském trhu upravuje zákon č. 4886 z r. 1965 a jeho úprava, zákon č. 8420 z r. 1992. Požadavek na místního zástupce se objevuje pravidelně v soutěžních podmínkách, v nabídce musí být doloženo jeho jmenování a oprávnění jednat za dodavatele. Činnost zástupce znalého místních podmínek je velmi důležitá pro doplnění informací o potřebném technickém vybavení, přizpůsobení výrobků brazilským normám a homologačnímu procesu a vysvětlení řady právních, obchodních a technických požadavků vypsanych tendrů. Vzhledem ke komplexnosti a nepřehlednosti legislativy je místní zástupce v některých případech téměř nezbytností pro úspěšné absolvování celního řízení a výpočtu daní souvisejících s dovozem, potažmo konečné prodejní ceny. Mimoto je přítomnost kvalitního zástupce v teritoriu jedním z předpokladů pro získání kvalitních informací o trhu, včetně udržování stálého kontaktu se zákazníky. Na tomto místě je vhodné zdůraznit, že bez fyzické přítomnosti v Brazílii, bez znalosti jazyka a místního prostředí je vyřízení jakýchkoli formalit a rozvíjení obchodních aktivit v zemi téměř vyloučeno. Zároveň je velice důležité být s místním zástupcem v častém kontaktu.

5.3 Marketing a komunikace

Při uvádění výrobku na trh je nutno počítat s velkými rozdíly mezi jednotlivými brazilskými regiony, kdy každý má zpravidla značně odlišný socio-ekonomický i kulturní profil. Například pro prodej výrobku/služby je nutno aplikovat jinou strategii v kosmopolitním São Paulo (k dispozici násobně více druhů a množství médií, možnost použít např. zahraniční hudbu/globální prvky atd.) než na Severu či Severovýchodě země, kde může být klíčem k úspěchu identifikace nejvýznamnější lokální rozhlasové stanice.

Mediální trh v Brazílii je značně konzervativní. Při zadávání inzerce je nutno spoléhat na reklamní agentury. Největší mediální skupina Globo kontroluje asi 75% reklamního trhu. Velkoplošná venkovní inzerce je značně regulována, v některých státech federace i zakázána. Reklama v médiích není s ohledem na velikost trhu a finanční možnosti českých podniků nejvhodnějším propagačním kanálem.

V Brazílii, stejně jako v mnoha jiných zemích, je stále více populární reklama na internetu, včetně aktivního působení inzerentů na sociálních sítích. Zásadní roli přitom hrají mobilní zařízení (zejména telefony), neboť se v mnoha případech jedná o jediné přístroje, kterými se Brazilci připojují k internetu a na sociální sítě (nevlastní PC či notebooky).

Branding produktu a strategie uvedení výrobku na trh: Značka je pro brazilského spotřebitele významným rozhodovacím faktorem, zvláště s rychle rostoucí střední třídou (přes 100 miliónů spotřebitelů). Většina studií se shoduje, že přenesení „hotové značky“ v případě Brazílie nikdy příliš nefungovalo. Výrobek by proto měl v oblasti brandingů a při uvedení na trh získat „brazilskou příchut“.

Osvědčeným receptem je tradice známých značek obohacená o místní inovaci – tedy zohlednění brazilských vlastností jako je rodinný život, štěstí, brazilská příroda či topografie, optimismus nebo pocit hrdosti na to být Brazilcem. Je však nutno dávat pozor na v zahraničí vžitě stereotypy o Brazílii („země fotbalu, karnevalu a kávy“), které mohou při nevhodném marketingovém zpracování působit spíše kontraproduktivně. Vzhledem ke kulturním specifikům BFR je nejsilnějším prostředkem marketingu nadále lobbying prostřednictvím vhodného místního zástupce, která má odpovídající politické a obchodní kontakty.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Brazílie je členem WIPO, signatářem dohody TRIPS a její systém ochrany práv duševního a průmyslového vlastnictví lze považovat za standardní. Přesto však je v této oblasti standardním úkazem porušování domácí legislativy i mezinárodních závazků země. Velmi rozšířený je prodej a užívání nelegálního software a nelegální prodej hudebních nahrávek a filmů, jejichž nabídka bývá na všech větších trzích nebývale bohatá. Dochází také k mnoha případům falšování světových oděvních značek. Procesy s cílem prokázat nerespektování duševního vlastnictví by byly v BFR natolik drahé, že nelze tuto cestu doporučit jako reálnou. Pouze v případě těch nejbohatších firem. V souvislosti s ochranou práv duševního vlastnictví nebyly v posledních letech zaznamenány žádné oficiální stížnosti českých subjektů, které by odrážely poškození jejich zájmů.

5.5 Trh veřejných zakázek

Ústava v článku 37, odstavec XXI, řeší režim zadávání veřejných zakázek ustanovením, podle kterého veškeré práce, služby, nákupy a prodeje státu, jeho institucí a jejich poboček (na federální, státní nebo místní úrovni) musí být provedeny formou veřejné soutěže za podmínek, které budou pro všechny přihlášené strany rovnocenné. Každý kontrakt musí také obsahovat způsob platby v takové formě, jak to bylo v návrhu přihlášené strany uvedeno. K provádění tohoto ustanovení ústavy byl r. 1993 schválen federální zákon č. 8666 o provádění veřejných soutěží, který dále rozvádí všeobecné podmínky soutěží, jejich kategorie, vedení, rozhodování a uzavření kontraktu s vítězem soutěže. Pro přihlášení se do soutěže je vhodné využívat místních zástupců, kteří mají o podmínkách soutěží detailní znalost. Podmínky k registraci společností, které mají zájem se zúčastnit výběrových řízení pravidelně vyhlášených městy a státy federace, jsou uváděny v oficiálních denících těchto států. Tendrů se mohou často účastnit pouze brazilské právní subjekty, ačkoliv z dlouhodobého hlediska lze konstatovat snahu o zrovnoprávnění zahraničních firem s tuzemskými (např. začleněním GPA v rámci WTO). Z pohledu ČR tuto podmínku splňuje řada společností, které jsou již etablovány v Brazílii (viz kapitola 4.4). Tendry vypisované státními podniky a institucemi bývají z obchodního hlediska velice atraktivní. Jedná se mnohdy o dodávky zboží jak pro civilní sektor, tak pro záchranné, represivní a ochranné složky měst nebo jednotlivých států. Veřejné zakázky jsou publikovány na webových stránkách vlád jednotlivých států.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Zákon o státní arbitráži z r. 1992 reguluje způsob urovnávání obchodních sporů a současně vysvětluje přístup soudu k právním rozhodnutím o arbitráži vydaným v zahraničí. Domácí arbitrážní spory se navíc ještě řídí Občanským zákoníkem. Doporučuje se zahrnout do obchodní smlouvy ustanovení o řešení případného sporu u mezinárodních soudních dvorů nebo u soudní instance v třetí zemi. Obecně lze konstatovat, že soudní spory vedené před brazilskými soudy jsou velice zdlouhavé; není výjimkou, že prvoinstanční rozsudek je vydán např. i 10 let po podání žaloby. Kromě obvyklých rizik je nutno vzít v úvahu specifické podmínky Brazílie, zejména její rozlohu a rozdílnou úroveň industrializace jednotlivých států federace. Vyplatí se počítat se značným úrokovým zatížením, je nutno sledovat pohyb směnného kurzu domácí měny apod. Z pohledu zahraničního podnikatelského subjektu je jedním z největších problémů množství, komplexnost a nepřehlednost legislativy upravující dílčí problematiky. Stav nezaměstnanosti, úroveň vzdělání, odbornost pracovníků a schopnost komunikace převážně pouze v portugalské jazyce jsou další významné, často limitující faktory. Dlouhé platební lhůty, postupné splátky a trvalý dohled Centrální banky, která dohlíží na mnohé operace, patří mezi faktory, které mnohým exportérům a importérům ztěžují přístup na brazilský trh. Vzhledem k časté neznalosti místního prostředí je doporučováno zajištění platby akreditivem, což je však mnohdy velmi nákladné, zvláště při dlouhých platebních lhůtách.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Ministerstvo zahraničních věcí ČR doporučuje českým občanům, aby si před cestou ověřili u zastupitelského úřadu navštěvovaného státu, zda se podmínky pro vstup a pobyt nezměnily.

Od roku 2005 je v platnosti bilaterální dohoda mezi ČR a Brazílií o zrušení vízové povinnosti. Na jejím základě mohou držitelé českých cestovních pasů vstupovat na území Brazílie a přechodně zde pobývat po dobu do 90 dnů, nebude-li účelem jejich pobytu výkon výdělečné činnosti. Pro vstup do země brazilské orgány vyžadují platnost cestovního dokladu minimálně šest měsíců, v některých případech mohou dále požadovat předložení zpáteční letenky, prokázání dostatečných finančních prostředků (kreditní karta, finanční hotovost, výpis z účtu), platné cestovní pojištění, hotelovou rezervaci apod. Brazilské orgány u cestujících příjíždějících z evropských zemí nevyžadují mezinárodní očkovací průkaz. Mohou jej však požadovat u cestujících, kteří do země příjíždějí ze sousedních latinskoamerických zemí amazonské oblasti.

Při cestách do oblasti Amazonie a vnitrozemí je rozhodně doporučeno očkování proti žluté zimnici. Čeští lékaři dále doporučují očkování proti hepatitidě (žloutence) typu A a B. Běžní návštěvníci Brazílie se však mohou i v městských aglomeracích setkat s tropickými onemocněními přenášenými komáry, proti kterým neexistuje očkování (horečka dengue, zika, chicungunya). Tato situace panuje zejména v letních měsících, což v brazilských podmínkách představuje období prosinec až březen.

V Brazílii neexistují omezení dovozu peněz, nicméně je nutno deklarovat částky přesahující ekvivalent 10 000 BRL. Pokud jde o celní předpisy ohledně dováženého zboží osobní potřeby, každý cestovatel musí deklarovat pouze předměty, které nejsou pro osobní potřebu, v hodnotě vyšší než 500 USD. Ilegální vývoz rostlin a živočichů z Brazílie je přísně trestán.

Brazílie je země s relativně vysokou úrovní kriminality, která je soustředěna zejména do městských aglomerací a zde především do chudinských čtvrtí, tzv. favel. Cizinec je svým vzhledem a vystupováním lehce odlišitelný od místního obyvatelstva a stává se snadným terčem pouliční kriminality. Doporučuje se proto ponechávat cestovní doklad v hotelu a v ulicích měst se pohybovat pouze s jeho kopií a omezeným množstvím finančních prostředků. V případě loupežného přepadení se doporučuje zachovat klid a neklást jakýkoliv odpor.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Zaměstnávání občanů ČR je možné, pokud český státní příslušník obdrží od brazilského Ministerstva práce (Ministério de Trabalho) přechodné nebo trvalé pracovní povolení, které je zároveň podmínkou pro udělení přechodného nebo trvalého pobytu. K obstarání takového povolení je vhodné využít služeb místního zprostředkovatele (despachante).

Pro informace ohledně požadavků a dalších podmínek řízení při podání žádosti o vízum či povolení k pobytu za účelem zaměstnání na území Brazílie je třeba kontaktovat Velvyslanectví Brazílské federativní republiky v Praze.

5.9 Veletrhy a akce

AGRISHOW, Mezinárodní veletrh zemědělské technologie Ribeirao Preto, SP, www.agrishow.com.br

Potravinářství EXPOVINIS BRASIL, Mezinárodní veletrh vína São Paulo, SP, www.exponor.com.br

Obranné a bezpečnostní technologie LAAD – Latin America Defence and Security, největší veletrh obranných a bezpečnostních technologií v Latinské Americe Rio de Janeiro, RJ, www.laadexpo.com

Hoteliérství EQUIPOTEL, Mezinárodní veletrh s produkty pro hotely, byty a restaurace São Paulo, SP, www.equipotel.com.br

Strojírenství Mecânica, Mezinárodní strojírenský veletrh São Paulo, SP, www.mecanica.com.br

Sklářství GLASS SOUTH AMERICA, Mezinárodní veletrh sklářského průmyslu São Paulo, SP, www.nm-brasil.com.br

Stavebnictví FEICON BATIMAT, Mezinárodní veletrh stavebního průmyslu São Paulo, SP, www.feicon.com.br

EXPOLUX, Mezinárodní veletrh osvětlení São Paulo, SP, www.expolux.com.br

Zdravotnictví, farmacie HOSPITALAR, Mezinárodní veletrh produktů, vybavení, služeb a technologií pro nemocnice, laboratoře a lékárny São Paulo, SP, www.hospitalar.com.br

FCE PHARMA, Mezinárodní výstava technologií pro farmaceutický průmysl São Paulo, SP, www.nm-brasil.com.br

Životní prostředí FIMAI, Mezinárodní veletrh životního prostředí a udržitelnosti São Paulo, SP, www.fimai.com.br

AMBIENTAL EXPO, Mezinárodní veletrh vybavení a řešení pro životní prostředí São Paulo, SP, www.ambientalexpo.com.br

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Generální konzulát ČR v São Paulo Consulado Geral da República Tcheca Av. Morumbi, 635, Jardim Guedalla CEP 05607-000 São Paulo – SP, Brasil Tel.: (+ 55 11) 3031 1729 / 30318997, 3814 3728 Konzulární pohotovost pro případy nouze (mobil): (+55 11) 98473 2905 E-mail: saopaulo@embassy.mzv.cz Web: www.mzv.cz/saopaulo Konzulární působnost pro brazilské státy: Espírito Santo, Minas Gerais, São Paulo, Paraná, Santa Catarina, Rio de Janeiro, Rio Grande do Sul, Mato Grosso do Sul.

CzechTrade São Paulo Vedoucí kanceláře: Jan Michálek Tel.: (+55 11) 9 7086 7438, jan.michalek@czechtrade.cz www.czechtrade.com.br

CzechTourism (zahraniční kancelář pro Latinskou Ameriku) Oficina de Turismo de la República Checa – CzechTourism Vedoucí kanceláře: Petr Lutter Ejercito Nacional 505, of. 402 Colonia Granada 11520 Mexico D.F., Mexico Tel.: (+52) 5555 45 8000 E-mail: mexico@czechtourism.com

CzechTourism (smluvní zástupce pro Brazílii) Autoridade do Turismo Tcheco Vedoucí kanceláře: Luiz Fernando Destro Athos de Comunicação Rua Araújo 165, Conjunto 30 CEP 01220-020 São Paulo – SP, Brasil Tel./Fax: (+55 11) 3156 8288 E-mail: saopaulo@czechtourism.com

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Záchranka (Pronto-Socorro) 192

Hasiči (Bombeiros) 193

Pořádková policie (Polícia Militar) 190

Federální policie (Polícia Federal) 194

Kriminální policie (Polícia Civil) 197

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Vláda a instituce Prezidentský palác – www.planalto.gov.br

Ministerstvo zahraničních věcí – www.mre.gov.br

Ministerstvo financí – www.fazenda.gov.br

Brazilský institut geografie a ekonomie (statistický úřad) – www.ibge.gov.br

Centrální banka – www.bcb.gov.br

Generální ředitelství cel – www.aduaneiras.com.br

Národní konfederace průmyslu – www.cni.org.br

Národní konfederace obchodu – www.cnc.com.br

Brazilský svaz vystavovatelů – www.ubrafe.org.br

Svaz obchodu státu São Paulo – www.acsp.com.br

Svaz průmyslu státu São Paulo – www.fiesp.com.br

Svaz průmyslu státu Rio de Janeiro – www.firjan.org.br

Vybraná média O Globo (deník největší mediální skupiny Globo, Rio de Janeiro) – <https://oglobo.globo.com/>

Folha de São Paulo (největší deník v São Paulo) – <http://www.folha.uol.com.br/>

Valor Econômico (nejvýznamnější hospodářský deník) – <http://www.valor.com.br/>